

Ministry of Education and Science of Ukraine
Sumy State University (Ukraine)
The College of New Jersey (USA)
Camarines Sur Polytechnic Colleges (Philippines)
European Danube Academy (Germany)
University of Kragujevac (Serbia)

Proceedings

STRATEGIC INNOVATIONS OF SOCIAL COMMUNICATIONS AND FOREIGN PHILOLOGY IN CRISIS TIMES

I International Scientific and Practical Conference

1 June 2024

Sumy State University, Ukraine

Sumy 2024

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Sumy State University (Ukraine)
The College of New Jersey (USA)
Camarines Sur Polytechnic Colleges (Philippines)
European Danube Academy (Germany)
University of Kragujevac (Serbia)**

Proceedings

**STRATEGIC INNOVATIONS OF SOCIAL COMMUNICATIONS AND
FOREIGN PHILOLOGY IN CRISIS TIMES**

I International Scientific and Practical Conference

1 June 2024
Sumy State University, Ukraine

Sumy 2024

UDC: 81'25'42:316.7(063)(0.034)

S88 Strategic Innovations of Social Communications and Foreign Philology in Crisis Times: collection of scientific paper of the I International Scientific and Practical Conference (1 June 2024) / responsible editor Nabok M., responsible designer Sadivnycha M. Sumy: Sumy State University, 2024. 351 p.

The collection includes scientific materials devoted to current problems in the field of distance teaching and learning in the era of digital technologies, in particular in language pedagogy, media innovations, modern translation, ethnolinguistics, stylistics, methods and methodologies of modern linguistic and literary disciplines. The composition of the collection is scientific research on the preservation of national identity and cultural heritage, intercultural communications, psychological theory and practice, sociological research.

For teachers of higher education institutions, graduate students, students, teachers of secondary schools, gymnasiums, lyceums and colleges, all those interested in socio-humanitarian issues.

The materials are printed in the author's editorial

Sumy State University, 2024

Гудакова Д.О.

студентка Сумського державного університету

м. Суми, Україна

ПОЛІЛОГ ЯК ФОРМА КОНТРОЛЮ НА СТАРШОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

На старшому етапі середньої освіти виникає потреба створення на уроці умов, подібних до життєвих ситуацій, де школярі можуть не лише проявити рівень мовних досягнень, а й продемонструвати комунікативно-мовленнєві навички, тоді як вчитель, у свою чергу, має можливість оцінити кожного з учасників групи, в якій проводиться один з видів полілогічної взаємодії.

У старшій школі вивчення мови і літератури спрямоване на розвиток здібностей та навичок у всіх аспектах мовленнєвої діяльності. Це має на меті формування комунікативної компетенції на рівні B1, як передбачено Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти, де підкреслюється значення стимулювання школярів до читання літературних творів, введення в основні цінності культури, а також формування гуманістичного світогляду та поширення культурно-пізнавальних інтересів, що сприяє розвитку поваги до власних і чужих традицій (Ніколаєва, 2013).

Комунікативна компетентність визначається як здатність успішно встановлювати та підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, а також досягнення кращого розуміння ситуації та теми розмови. Вона базується на взаємопов'язаних мовленнєвому, соціокультурному і мовному розвитку учнів згідно їхніх вікових особливостей та інтересів, про що стверджує у своїх роботах С. Ніколаєва (Ніколаєва, 2013).

Процес навчання іноземних мов є взаємодією між вчителем та учнями, де контроль виступає як важлива складова. Він включає виявлення рівня сформованості мовленнєвих навичок, оцінювання організації навчального процесу, діагностику труднощів у засвоєнні матеріалу та перевірку ефективності використаних методів навчання. Він виконує різноманітні функції, такі як

зворотний зв'язок, діагностична, оцінювальна, навчальна та розвивальна, і є необхідною частиною навчального процесу (Панова, 2010).

У викладанні англійської мови Б. Ходос (2010) виділяє прийоми групового спілкування, які можна розділити на три групи. Перша група спрямована на запит інформації або уточнення певних деталей, друга – на підтримку спілкування і навчання нестандартних висловлювань, а третя – на прийняття остаточного рішення. Наприклад, для виявлення схожих або протилежних позицій використовуються зв'язувальні репліки, такі як «*Right, I think the same*», «*As for me, I think...*», а для підтримки спілкування – запитання «*And if you were in his shoes would you act this way?*». Такі прийоми сприяють активному та продуктивному спілкуванню між учнями.

Однією з найпоширеніших усних форм контролю комунікативної компетенції є полілог. І. Домрачева (2018) у авторському посібнику «Основи мовленнєвої діяльності» зазначає, що найважливіші характеристики полілогу включають ситуативну залежність від контексту спілкування, високий рівень спонтанності, рівномірну участь у комунікації всіх учасників, широкий спектр змістовних та формальних зв'язків між репліками, а також значущість правил. Він виконує кілька функцій, зокрема, контролює знання, навички та вміння учнів, стимулює їхню самостійну пізнавальну та творчу діяльність, а також сприяє розвитку ключових компетентностей, мінімізації участі вчителя і формуванню рефлексії.

Суть полілогу, як прикладу інтерактивного навчання і контролю, полягає у постійній активній взаємодії всіх учнів. Дослідниця О. Пометун (2004) визначає такий тип як співнавчання, коли учень і вчитель є активними учасниками навчального процесу, свідомо виконують завдання, рефлексують над своїми знаннями та вміннями. Головна увага при цьому зосереджена на учнівській взаємодії, де результати досягаються завдяки взаємним зусиллям, а діти беруть на себе відповідальність за свій навчальний прогрес.

Найбільш ефективним способом організації групового спілкування на уроці дослідники визначають навчальну групову дискусію (Ходос, 2010). Цей

підхід передбачає аналіз наданої інформації та прийняття обґрунтованого рішення. Дискусія стимулює активну розумову діяльність і сприяє засвоєнню навичок полілогічного спілкування. Проте для досягнення ефективного рівня мовленнєвої співпраці необхідно не лише обрати відповідний метод організації групового спілкування, але й мати цікаву і близьку до учнів змістову основу мовленнєвої діяльності.

У методиці навчання іноземної мови виділяють низку різновидів проведення полілогу (Пометун, 2004; Ходос, 2010; Wallace, 2001), серед яких «Карусель», «Акваріум», комунікативні рольові ігри, робота в малих групах, мозковий штурм, дебати, метод ПРЕС, метод кейсів тощо. Найоптимальнішим способом комунікативного контролю є оцінювальна дискусія, під час якої учні не лише вчаться грамотно і структуровано висловлювати власні думки, а й оцінюються вчителем за результатами роботи під час проведення полілогу.

В умовах дистанційного навчання, педагог стикається з викликами проведення групової роботи, оскільки ускладнюється аудіовізуальна можливість спостереження за всіма учасниками водночас, а також обмежується вибір методів проведення полілогу. З іншого боку, для учнів це може мати певні позитивні моменти, оскільки колективна робота передбачає переважно лише обговорення, без тісного фізичного контакту й іноді навіть без увімкнених камер, що створює більш комфортні умови для інтровертних особистостей. Втім, це не означає що таким чином учень здатен ухилятися від колективної участі у навчальному процесі, відтак, вчитель має привертати увагу, зацікавлювати, проявляти ініціативу і навіть деколи наполегливість для забезпечення загальної залученості в процес контролю комунікативної компетентності групи.

Для оцінки вміння говорити іноземною мовою використовуються рейтингові шкали, які включають такі критерії, як словниковий запас, точність, швидкість, зв'язність тощо. Одна з найпоширеніших шкал – шестирівнева (Ніколаєва, 2003), розроблена на замовлення Ради Європи. Вона включає розподіл від початківця до носія, де А1 – це найнижчий, а С2 – найвищий рівень володіння мовою відповідно.

Отже, підбиваючи підсумок аналізу питання розвитку і контролю комунікативної компетентності засобами полілогу, можна зазначити, що він є одним із найефективніших прийомів організації іншомовного спілкування. Він дає змогу тренувати вимову учнів, будувати граматичні і лексичні конструкції, передавати емоції й почуття, посилює бажання вивчати іноземну мову. Крім того, це універсальний метод групового контролю рівня знань учнів, який забезпечується шляхом імплементації різних видів колективної інтерактивної діяльності на уроках.

Список використаних джерел:

Домрачева, І. & Аксьонова, І. (2018). Основи мовленевої діяльності. ДонНУ ім. Василя Стуса.

Ніколаєва, С. (2003). Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Ленвіт.

Ніколаєва, С. (2013). Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Ленвіт.

Панова, Л., Андрійко, І., & Тезікова, С. (2010). Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах. ВЦ «Академія».

Пометун, О. & Пироженко, Л. (2004). Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Видавництво А.С.К.

Ходос, Б. (2010). Полілог на уроках англійської мови як засіб реалізації комунікативного підходу до навчання. *Рідна школа*, (4–5), 55–58. http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2010_4-5_22

Wallace, M. (2001). *Action Research for Language Teachers*. Cambridge University Press.

Науковий керівник – Швачко С.О., доктор філологічних наук, професор, академік АН Вищої школи України, професор кафедри германської філології Сумського державного університету.